

ВІД ВІДПОВІДАЛЬНОГО РЕДАКТОРА

Публіцистика як “ділянка духовної культури, споріднена з наукою, мистецтвом, релігією” (М.Шлемкевич), забезпечує тяглість духовного процесу. Розвиток шляхетності і зміцнення свободи-істини людини — ось два найсвітліші ідеали кожного репрезентанта людської комунікації. Насамперед це стосується газети й журналу. Медійна сфера, від найдавніших часів аж донині, породжувала багатьох мислителів слова, які глибоко відчували світову культуру. Йдеться не лише про спрямування її на боротьбу за політичне звільнення, що є гострою потребою за часів пригнічення, а й про максимально широкий фокус дії такої культури на шляху совісного, щирого та ретельного пошуку правди-справедливості. Тому маємо у спадку потужний інтелектуально-ментальний капітал кожного народу зосібна і людства назагал.

Як і у попередніх наукових збірниках, у нинішньому рівно ж представлені авторитетні постаті, концептуальні ідеї яких стали постійно діючим фактором свідомості націй. Маємо на увазі не фасадне емпіричне сприйняття явищ дійсності, а ґрунтовний аналіз систем світоглядних узагальнень, найскладніших процесів людського буття.

І українська, і закордонна світоглядна публіцистика, її ресурс впливу на масову свідомість, що є об’єктом і предметом наукових пошуків кафедри зарубіжної преси та інформації, переконує про незмінну присутність Сенсу у всіх зусиллях людей, спільнот. Міняючи форму осягнення життя, журналіст-концептуаліст зобов’язаний допомагати суспільству “віднайти” майбутнє, що відповідатиме органічному принципіві життя. Маємо на увазі стабільні опори його влаштування, тобто віру і національні традиції. Доконечну потребу цього обґрунтовує багато емблематичних постатей. Ось, наприклад, думка Збігнева Бжезіньського: “Світ відівчився творити, думати, народжувати ідеї. Світ озлиденів духовно... Дай, Боже, людям, у тому числі моїм співвітчизникам, зрозуміти, що є у світі речі життєво важливіші, ніж мікрохвилева піч, власний літак чи копчена ковбаса” (*Докладніше див.: Свободная мысль. — 1994. — Ч. 7-8. — С. 19-31*). Вартує уваги також судження Вацлава Гавела, знаного політика, письменника, публіциста, занепокоєного самовбивчим розвитком нашої цивілізації, поступовим знищенням національної самосвідомості, зокрема каліцтва мови: “Хто розпускає в нашому політичному і суспільному житті отруту розбрату, нечесної гри, егоїзму, ненависті та зазрості? Хто ненав’язливо веде нас до озлоблення почуттів та звикання до того, що кожний може брехати про все і про всіх?” (*Вацлав Гавел. Загрози національній самосвідомості // День. — 2001. — 16 трав.*).

Нав’язування універсальності лишень для легітимізації ринку та прибутку, а не для захисту найелементарніших прав, домінування комерціалізації й монополізації мас-медіа, що спричиняє маргіналізацію суспільств, акультурація між модерним і традиційним — усе це диктує потребу виправити шлях, знайти достойнішу модель, людянішу, ніж тотальний і безнадійний прогрес сучасного світу. Така могутня сила, як мас-медіа, спроможна, трансформуючись, адекватно визначити і описати, що відбувається за останні десятиліття зі свідомістю і душею людини, з людством і культурою — сферою вартостей. Отже, **на по-**

рядку денному — якість пошуку сенсовності буття. “Ми залишаємося людьми, коли слово робить нас здоровшими, просвітленишими, творцями дійсності. Кожна справжня праця витворення слова є святою, містерією, оскільки людський голос має бути луною Слова, яке по суті є Богом” (*Олегаріо Гонзалез де Кардедал*).

Йосип Лось

FROM THE EDITOR-IN-CHIEF

Conceptual journalism as a “realm of spiritual culture akin to science, art, and religion” (M. Shlemkevych) ensures continuity of spiritual process. Cultivation of nobility and strengthening of freedom-truth of a man are the two brightest goals of each agent of human communication. First of all, this is true about newspapers and magazines. Over centuries, the field of mass media attracted many thinkers who deeply sensed the world culture. This culture was not only directed at struggle for political liberation, which is a vital need at times of oppression; the point is that it has an extremely wide spectrum of influence on the path to conscious, sincere, and focused search for truth-fairness. That is why we have powerful intellectual and mental capital in each nation and the mankind as a whole. Similarly as the previous collections of scholarly papers, the present one represents writings of prominent individuals, whose conceptions and ideas have become an active factor of national consciousness. We mean not a facade empirical perception of real life phenomena, but a thorough analysis of the worldview systems and generalizations as well as the most complicated process of human existence.

Both Ukrainian and foreign conceptual journalism and its potential to influence mass consciousness (which is an object and an aspect of research conducted by the Department of Foreign Press and Information) proves the necessary presence of Sense in all the efforts of individuals and societies. Framing approaches to understanding of life, a conceptual journalism should help society to “find” the future that would correspond to organic principle of life. By this we mean a stable basis of life’s construction, namely belief and national tradition. Many emblematic individuals motivated such a need. For instance, Zbigniew Brzezinski stated: “The world has lost ability to create, think, and produce ideas. The world become poor spiritually... God give people, including my compatriots, to understand that there are things in the world that are more existentially important than microwave oven, private plane or smoked sausage”. There is also a worthwhile consideration by Václav Havel, famous politician, writer, journalist that is concerned about suicidal development of our civilization and a gradual decline of national self-consciousness, in particular degradation of language: “Who spread the poison of disagreement, unfair game, egotism, hatred, and envy in our political and social life? Who lead us to bitterness of feelings and make us get accustomed to the fact that everybody can lie about everything and everyone”.

Imposing universality only for legitimization of market and profit instead of protection of elementary rights as well as domination of commercialization and monopolization of mass media, which causes marginalization of societies, amalgamation of modernity and traditions — all these calls for a need to change direction of the way and to find the model more noble and human than a total and hopeless progress of the modern world. Such a powerful force as mass media is able, in the process of transformation, to adequately define and describe what is going on over several last decades with consciousness and soul of a man as well as with the mankind and the culture, the sphere of values. Thus, quality of search for the sense of life is on the agenda now. “We stay human beings when a word makes us healthier, enlightened, creators of the reality. Real creative work with a word is a sacred mys-

tery, since a human voice should reflect the Word which is really God” (Olegario Gonzales de Cardedal).

Josyp Los’

VOM VERANTWORTLICHEN REDAKTEUR

Publizistik als “mit der Wissenschaft, Kultur und Religion verwandter Teil der geistigen Kultur” (M. Schlemkewytsch) sorgt für die Kontinuität des geistigen Prozesses. Entwicklung des Edelsinnes und Festigung der individuellen Freiheit sind zwei Vorbilder jedes gebildeten Menschen. Diese Vorbilder sollen auch als Leitsterne für jede Zeitung und jede Zeitschrift dienen. Aus dem Medienbereich kommen viele Denker, die ein tiefes Verständnis der Weltkultur hatten. Es geht nicht nur um politische Befreiung, sondern um den Einfluss dieser Kultur auf die Menschen auf ihrem Wege zur Gerechtigkeit.

Die Autoren des vorliegenden Sammelbandes, sind bekannte Wissenschaftler, dessen konzeptuelle Ideen im nationalen Bewusstsein fest verankert sind. Wir meinen damit nicht die einfache empirische Wahrnehmung der sozialen Wirklichkeit, sondern gründliche Analyse der weltanschaulichen Konzepte des menschlichen Daseins.

Sowohl ausländische als auch ukrainische Publizistik, die den Forschungsgegenstand des Lehrstuhls für ausländische Presse und Information bildet, überzeugt uns davon, dass jedes menschliche Tun einen höheren Sinn haben soll. Die moderne Journalistik soll der Gesellschaft helfen, ihre Zukunft zu “erfinden”, die den ewigen Prinzipien der Lebensgestaltung entspricht. Damit meinen wir zwei Standbeine des nationalen Daseins: den Glauben und nationale Traditionen. Diese These wird von vielen berühmten Persönlichkeiten begründet. Zbigniew Brzezinski sagt: “Die Welt hat verlernt, zu denken, zu schaffen, die Ideen zu produzieren. Die Welt ist geistig arm geworden. Der Gott möge den Menschen zu verstehen geben, dass es in der Welt viel wichtigere Dinge gibt, als der Mikrowelle-Ofen, eigenes Flugzeug oder geräuchertes Würstchen”.

Vaclav Havel, berühmter Politiker, Schriftsteller und Publizist ist auch über langsames Absterben des nationalen Selbstbewusstseins und Verstümmelung der Sprache besorgt: “Wer sät die Samen der Zwietracht, des Egoismus, des Neids und des Hasses in heutiger Welt? Wer führt uns zur Erbitterung der Gefühle und zur allgemeinen Lüge aller über alles?”.

Die heutige Welt ist gekennzeichnet durch Aufzwingen der unifizierten Sichtweise, Kommerzialisierung und Monopolisierung des Medienmarktes, Marginalisierung der Gesellschaft und durch den Kampf zwischen Modernität und Traditionalität. Gründe dafür liegen nicht in dem Wunsch, die Rechte des Individuums zu schützen, sondern eigene Gewinne zu machen. All das stellt uns vor die Aufgabe, ein besseres Modell der Zivilisationsentwicklung zu finden, das menschenfreundlicher ist, als totaler hoffnungsloser Fortschritt der modernen Welt. Die Massenmedien sollen in der Lage sein, den aktuellen Entwicklungsstand der menschlichen Seele adäquat zu definieren und zu beschreiben. **Auf der Tagesordnung steht die Suche nach dem Sinn des Daseins.** “Wir bleiben Menschen, wenn das Wort uns heilt und uns zu Schöpfern unserer Existenz macht. Jede Schöpfung eines echten Wortes ist ein heiliges Mysterium, denn die Stimme des Menschen ist ein Echo des Wortes, das eigentlich der Gott ist” (Olegario Gonzalez de Cardedal).

Jossyp Los'

ОТ ОТВЕТСТВЕННОГО РЕДАКТОРА

Публицистика как “сфера духовной культуры, сродни науке, искусству, религии” (М. Шлемкевич), обеспечивает непрерывность духовного процесса. Развитие благородства и укрепление свободы-истины человека — вот два светлейших идеала каждого репрезентанта человеческой коммуникации. Прежде все это касается газет и журналов. Медийная сфера, от древнейших времен и до нынешних дней, порождает многих мыслителей слова, которые глубоко чувствовали мировую культуру. Речь идет не только о использовании ее в борьбе за политическое освобождение, что является острой необходимостью во времена угнетения, но и о максимально широком фокусе действия такой культуры на пути совестливого, откровенного и тщательного поиска правды-справедливости. Поэтому мы унаследовали мощный интеллектуально-ментальный капитал каждого народа в отдельности и человечества в целом.

Как и в предыдущих научных сборниках, в этом также представлены авторитетные личности, концептуальные идеи которых стали постоянно действующим фактором сознания наций. Имеем ввиду не фасадное эмпирическое восприятие явлений действительности, а тщательный анализ систем мировоззренческих обобщений, сложнейших процессов человеческого бытия.

И украинская, и зарубежная мировоззренческая публицистика, ее ресурсы влияния на массовое сознание, что является объектом и предметом научных изысканий кафедры зарубежной прессы и информации, убеждает в неизменном присутствии Смысла в усилиях людей и сообществ. Меняя форму осмысления жизни, журналист-концептуалист обязан помогать обществу “отыскать” будущее, чтобы утвердить органический принцип жизни. Имеем ввиду стабильные опоры его обустройства, то есть веру и национальные традиции. Жизненную необходимость этого доказывает немало эмблематических личностей. Вот, например, мысли политика Збигнева Бжезинского: *“Мир отучился творить, думать, рождать идеи. Мир обнищал духовно... Дай, Господи, людям, в том числе моим соотечественникам, понять, что в мире есть вещи намного важнее, чем микроволновая печь, собственный самолет или копченая колбаса”*. Заслуживают внимания размышления Вацлава Гавела, известного политика, писателя, публициста, обеспокоенного самоубийственным развитием нашей цивилизации, постепенным уничтожением национального самосознания, в частности, уродства языка: *“Кто распускает в нашей политической и общественной жизни яд разбрата, нечестной игры, эгоизма, ненависти и зависти? Кто ненавязчиво ведет нас к озлоблению чувств и привыканию к тому, что каждый может лгать обо всем и обо всех?”*.

Навязывание универсальности только лишь для легитимизации рынка и прибыли, а не для защиты элементарнейших прав, доминирование коммерциализации и монополизации масс-медиа, что приводит к маргинализации общества, аккумуляция между современным и традиционным — все это диктует необходимость исправить путь, найти модель достойнее, человечнее, чем тотальный и безнадежный прогресс современного мира. Такая могучая сила, как масс-медиа, может, трансформируясь, адекватно определить и описать, что происходит в последние десятилетия с сознанием и душой человека, с человечеством и

культурой — сферой ценностей. Итак, **на повестке дня — качество поиска жизненного смысла.** *“Мы остаемся людьми, когда слово делает нас здоровее, просветленнее, творцами действительности. Каждый настоящий труд создания слова — святой, это мистерия, поскольку человеческий голос должен быть эхом Слова, которое по сути является Богом”* (Олегарио Гонзалез де Кардегал).

Иосиф Лось

OD REDAKTORA PROWADZĄCEGO

Publicystyka jako “dziedzina kultury duchowej jest spokrewniona z nauką, sztuką, religią” (M. Szlemkewycz), zapewnia ciągłość procesu duchowego. Rozwój szlachetności i wzmocnienie wolności-prawdy człowieka — to dwa najjaśniejsze ideały każdego reprezentanta komunikacji międzyludzkiej. Przede wszystkim dotyczy to gazety i magazynu. Od dawnych czasów i do dnia dzisiejszego dziedzina mediów rodziła myślicieli słowa, które głęboko odczuwali światową kulturę. Chodzi tu nie tylko o ukierunkowanie jej do walki za wyzwolenie polityczne, co jest konieczne w czasach ucisku, ale także o maksymalnie szerokie spektrum oddziaływania takiej kultury na drodze rzetelnego, szczerego, sumiennego poszukiwania prawdy-sprawiedliwości. Jako skutek odziedziczyliśmy intelektualno-mentalny kapitał każdego narodu z osobna i ludzkości w ogóle.

Jak i w poprzednich Wisnykach naukowych, w niniejszym również przedstawione są cieszące się autorytetem postacie, konceptualne idee których stały się obowiązującym czynnikiem świadomości narodowej. Mamy na myśli nie powierzchowne empiryczne postrzeganie zjawisk rzeczywistości, a gruntowną analizę systemów uogólnień światopoglądowych, skomplikowanych procesów życia ludzkiego.

Światopoglądowa publicystyka ukraińska i zagraniczna, jej potencjał oddziaływania na świadomość mas — to właśnie jest obiektem i przedmiotem poszukiwań naukowych katedry prasy i informacji zagranicznej — udowadnia stałą obecność Sensu we wszystkich wysiłkach ludzi, wspólnot. Zmieniając kształt osiągnięcia życia, dziennikarz-konceptualista jest zobowiązany pomagać społeczeństwu “odnaleźć” przyszłość, która będzie odpowiadać organicznym zasadom życia — wierze i tradycjom narodowym. Zapotrzebowanie tego uzasadnia dużo słynnych postaci. Na przykład zdanie Zbigniewa Brzezińskiego: “świat oduczył się tworzyć, myśleć, produkować idee. Świat zbiedniał duchowo... Daj Boże ludziom, w tym moim rodakom, zrozumieć, że na świecie są rzeczy ważniejsze za kuchenkę mikrofalową, samolot personalny czy wędzoną kielbasę”. Ważne też są słowa Václava Havla, znanego polityka, pisarza, publicyisty, który jest zaniepokojony samobójczym rozwojem naszej cywilizacji, systematycznym zniszczeniem świadomości narodowej: “Kto upowszechnia w naszym życiu politycznym i społecznym otrutę niezgody, nieuczciwej gry, egoizmu, nienawiści i zazdrości? Kto w sposób nie natrętny prowadzi nas ku złośliwym poczuciom i przyzwyczajeniu się do tego, że każdy może kłamać o wszystkim i o wszystkich?”.

Narzucenie uniwersalności tylko dla legitymizacji rynku i zysku, a nie dla obrony podstawowych praw, dominowanie komercjalizacji i monopolizacji mediów, co powoduje marginalizację społeczeństwa, akulturację między współczesnym a tradycyjnym — to wszystko dyktuje potrzebę naprawić drogę, odnaleźć godniejszy model niżeli totalny i beznadziejny progres dzisiejszego świata. Taka potęga jak media jest w stanie adekwatnie zdeterminować i opisać to, co w ciągu ostatnich dziesięć lat dzieje się ze świadomością i duszą człowieka, z ludzkością i kulturą — przestrzenią wartości. Na porządku dziennym mamy jakoś poszukiwania sensowności bycia. “Pozostajemy ludźmi, kiedy słowo robi nas bardziej zdrowymi, oświeconymi, twórcami rzeczywistości. Każda autentyczna praca tworzenia słowa jest świętą, misterią, ponieważ głos ludzki ma być echem Słowa, które w istocie jest Bogiem” (Olegario Gonzalez de Cardedal).

Josyp Łoś